

107 χρόνια από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Την Παρασκευή 21 Φεβρουαρίου κορυφώνονται, παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας Προκόπη Παυλόπουλο, οι εκδηλώσεις για τα 107 χρόνια από την απελευθέρωση των Ιωαννίνων.

Τον Φλεβάρη του 1913, ο ελληνικός στρατός, οι Εύζωνες και χιλιάδες εθελοντές από κάθε γωνία του Ελληνισμού, βρίσκονται στα πεδία των μαχών, στην πρώτη γραμμή και πολεμούν στον απελευθερωτικό αγώνα από τον τουρκικό ζυγό.

Το κάλεσμα της πατρίδας, από την Ήπειρο φτάνει στην Κρήτη, η οποία αν και έχει αυτονομηθεί, βρίσκεται υπό την κυριαρχία του Σουλτάνου.

Ο κόσμος ξεσηκώνεται. Οπλαρχηγοί, πολίτες κάθε ηλικίας, ακόμη και μαθητές μαζί με τους καθηγητές τους από το τότε Γυμνάσιο Χανίων. Κρυμμένοι στα αμπάρια των πλοίων φτάνουν στο μέτωπο οι 3.500 εθελοντές από την Κρήτη οργανώνονται σε 3 τάγματα, συγκροτούν το Ανεξάρτητο Σύνταγμα Κρητών και πολεμούν νύχτα και μέρα, στο μέτωπο Μπιζανίου-Ιωαννίνων. Ανάμεσα τους και ο αμούστακος Γιώργης Θεοδωράκης.

«...σε χτύπησε ο Τούρκος στο Μπιζάνι... τραγούδησε ο πατέρας μου, για τον πατέρα του, πολλά χρόνια μετά, στις φυλακές Αβέρωφ, μέσα στο σκοτάδι μιας πολύκαιρης απομόνωσης, την εποχή της Χούντας. Ήταν το 1967.

Κι εμείς μάθαμε Ιστορία.

Ήταν ήρωας ο παππούς μου ο Κρητικός...».

Με αυτά τα λόγια η Μαργαρίτα Θεοδωράκη, αρχίζει να ξεδιπλώνει μια άγνωστη, ίσως στο ευρύ κοινό, σελίδα ηρωισμού της οικογένειάς της, του Κρητικού παππού της Γιώργη Θεοδωράκη, που γράφτηκε κατά τον απελευθερωτικό αγώνα στα Ιωάννινα στα τουρκικά οχυρά της «Σκύλας», στο Μπιζάνι το 1913.

Μιλάει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ και θυμάται, τις διηγήσεις του παππού της, του ηρώα των παιδικών της χρόνων.

«Ο παππούς ο Κρητικός, πολέμησε εθελοντής στο Μπιζάνι.

Μικρό αμούστακο παλικάράκι, δεκάξι χρονών, το 'σκασε από τον πατέρα του, τον ράφτη στα Χανιά και μπάρκαρε κρυφά στ' αμπάρι του πλοίου.

Έφτασε στον Πειραιά, κατόπιν στο σταθμό Λαρίσης. Μπήκε στο τρένο μαζί με χιλιάδες άλλους νέους-παλικάράκια, εθελοντές που έτρεχαν στις μάχες για την ελευθερία της Πατρίδας τους.

Για την Πατρίδα στο εθελοντικό σώμα με επικεφαλής τον καπετάν Μάρκο Δεληγιαννάκη. Έφτασε κι αυτός στην Ήπειρο, να πολεμήσει τους Τούρκους.

Για την Πατρίδα. Πολέμησε στη μάχη στο Μπιζάνι. Παραλίγο να χάσει τη ζωή του.

Όμως σώθηκε. Θαύμα! Θαύμα! – σκεφτόμασταν παιδάκια.

Η σφαίρα μπήκε από μπροστά και βγήκε από πίσω! Τον κοιτάζαμε με τα μάτια ανοιχτό να μας διηγείται εκείνες τις φοβερές μάχες! Τι ψηλός που ήταν ο παππούς μας!»

Η Μαργαρίτα Θεοδορωράκη, θυμάται συγκινημένη και αναπολεί τις μέρες που έζησε κοντά του.

«Ο παππούς, μας διηγούταν για τη τελική μάχη στο Μπιζάνι, όταν πηγαίναμε καθημερινά στο διαμερισμάκι τους, στη Στροφή Νέας Σμύρνης μπαίνοντας από τη λεωφόρο Συγγρού, δυο βήματα από το δικό μας σπίτι.

Ο παππούς ο Κρητικός, με τη γιαγιά την Κρητικιά, έτσι την αποκαλούσαμε κι αυτήν κι ας ήταν Μικρασιάτισσα, από τον Τσεσμέ.

Κατά τις διηγήσεις του, όταν έφτανε στο κρίσιμο σημείο του, σχεδόν, θανάσιμου τραυματισμού του έλεγε:

“όταν το βόλι με χτύπησε, να!!!!” και σήκωνε απαλά τη λευκή φανέλα του, αποκαλύπτοντας μία τεράστια κοιλιά κι ένα τεράστιο σώμα!

Τότε τον θαυμάζαμε με το στόμα ανοιχτό!

Κάθε φορά μας έκανε τεράστια εντύπωση όλη αυτή η μεγαλοσύνη του!

Πλησιάζαμε μ’ ευλάβεια τη δεξιά πλευρά του κι εκεί δεξιά κάτω από τον αφαλό του, μας έδειχνε με το χέρι του:

“Να!!! κι ακούμπαγε ένα μικρό ρυτιδιασμένο σημάδι.

Να!!! Εδώ μπήκε η σφαίρα και...

Να!!!!...” , βροντοφώναζε μ’ ενθουσιασμό κι έβαζε το χέρι του από την πίσω μεριά του σώματός του, κοντά στη μέση του, πίσω στα δεξιά του. “Η σφαίρα μπήκε από μπροστά και βγήκε από πίσω. Έτσι σώθηκα!” μας έλεγε πάντα με ενθουσιασμό!

Εμείς μικρά παιδάκια, τον κοιτάζαμε με θαυμασμό!

Κάποιες φορές ακουμπάγαμε στις δύο αρχαίες πληγές του...

Κι αυτές είχαν μεγαλώσει, είχαν απλώσει.

Το Μπιζάνι ήταν ο Παράδεισός μας!

Παππού! Δείξε μας που σε χτύπησε ο Τούρκος στο Μπιζάνι!

Κι ύστερα τον τίμησε ο μπαμπάς στη φυλακή».

Τις ανήλικες μέρες στο κελί νούμερο 4, στην απομόνωση της Γενικής Ασφάλειας Αθηνών, ο Μίκης Θεοδωράκης, θα δημιουργήσει την ποιητική συλλογή «Ήλιος και

Χρόνος». Στις 6 Σεπτεμβρίου 1967, στις 11 το πρωί, συναντά στο επισκεπτήριο τον πατέρα του και την σύζυγό του, την Μυρτώ. Όταν επιστρέφει στην σκοτεινή του καθημερινότητα, γράφει με μολύβι σ ένα χαρτί.

«Έκτη Σεπτεμβρίου

ώρα έντεκα πρωινή.

Τώρα λούζονται τα πουλιά

στα ποτάμια

στα έλατα τρίβονται

οι Βοριάδες.

Σε χτύπησε ο Τούρκος

στο Μπιζάνι.

Τώρα κάθεσαι και με κοιτάς,

πίνεις καφέ,

στάζεις φαρμάκι,

αγάπη, αγάπη.

Ο Ήλιος ψήνει

το σταφύλι

ώρα έντεκα πρωινή».

Οι στίχοι μελοποιήθηκαν από το ίδιο και τραγούδησε η Μαρία Φαραντούρη.

Τα απομνημονεύματα του Γεωργίου Θεοδωράκη, «Πολεμικάί σελίδες, από την εποποιάν του 1912» έχουν εκδοθεί από την Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών το 2013, με συγκινητικό πρόλογο του Μίκη Θεοδωράκη, ο οποίος μιλάει για μια «μυστηριακή» σχέση τον ίδιο με τον πατέρα του.

Τα εθελοντικά σώματα της Κρήτης ,έφτασαν με τους οπλαρχηγούς Κ. Μάνο, Αντώνη και Μάρκο Μάντακα, Μάρκο Δεληγιαννάκη, Γιάννη Δαμιανάκη, Μάνθο Πάσχο, Μάρκο Παπαγιαννάκη, Σταύρο Σταυρουλάκη, Βαγγέλη Γαλατιανό και Νικόλα Μπαλέλη.

Ο πρώτος σταθμός τους ήταν στα βουνά του Σουλίου και από εκεί μεταφέρθηκαν στο μέτωπο Μπιζανίου – Ιωαννίνων.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ